

El joc de pilota, estudiat

El professor Frederic Llopis Bausset, de Vinalesa (l'Horta), és autor d'una important tesi de llicenciatura sobre «El joc de pilota al País Valencià». És un estudi que aporta nombroses novetats al coneixement d'aquest esport autòcton.

Segons diu Frederic Llopis al pròleg, el seu treball «té el propòsit de fer un estudi aprofundit del joc de pilota en totes les modalitats, estudiant-ne el vocabulari, com a objectiu primordial, ja que el lèxic de la pilota no es troba recollit en cap diccionari».

Per a aclarir un poc el contingut de més de quatre-cents fulls mecanografiats, el professor Llopis ens diu: «He intentat fer-ne una descripció exhaustiva de totes les modalitats, tenint en compte que he d'explicar les paraules i les locucions que s'hi empen, en un vocabulari final. Per això comence el treball amb una introducció històrica del joc, per fer veure que la pilota ha tingut, dins del món valencià, una certa importància, ja que moltes de les paraules emprades al joc després han estat introduïdes en la vida quotidiana.»

Modalitats del joc

Després de donar les notes històriques sobre els orígens del joc i l'evolució des de l'Edat Mitjana fins al segle XX, assenyalant l'escassa bibliografia que n'hi ha, la tesi en descriu totes les modalitats (algunes ja desaparegudes) i les diferents formes de jugar o colpejar la pilota, tant al trinquet com al carrer. «Aquesta —diu Frederic Llopis— és una de les prin-

Frederic Llopis, estudiós del joc de pilota

Foto: Peiró

cipals aportacions del treball, perquè fins ara, en els llibres publicats, es parla fonamentalment de les modalitats del trinquet, i calia fer una sistematització del conjunt.»

A banda l'interès que un estudi d'aquest tipus té per al coneixement de la llengua, també es tracta d'una obra atractiva per als aficionats a la pilota, que podrien conèixer-ne —si es publica— totes les modalitats: escala i corda, raspall, rebot, llargues, curtes, galotxa, perxa, a contramà (una variant de les llargues, colpejant la pilota en la paret, per a traure, en lloc de botar-la en terra), a pilota blanca, al nyago, a paret... Algu-

nes ja s'han perdut, com el nyago, «documentada a Altea, i que sembla ser una prova de força. Consistia a jugar la pilota amb tota la força, d'un punt a l'altre, i, en lloc de quinze, es deien passades».

Un dels aspectes que crida l'atenció, quan llegim el treball, és la manca de personalismes: «He procurat fer-ne una descripció minuciosa i he fugit de qualsevol criteri que no fos el purament descriptiu, ja que fins ara els pocs articles que s'han publicat han estat tenyits de folklorisme o d'exhaltació de l'esport.»

Sobre la forma de recollir la informació, ens diu: «He utilitzat els llibres

publicats per Llorenç Millo, Vidal Corella, Almela i Vives, els diccionaris (Alcover, Fabra, Coromines) i cròniques aparegudes en la premsa de València. A més, he parlat amb molta gent, sobretot d'edat avançada, jugadors, trinqueters, de totes les comarques on el joc havia tingut major importància, com la Marina, la Sfor i la Vall d'Albaida, i he contrastat, després, les dades amb les respostes a unes enquestes que vaig repartir, en les quals es preguntava a la gent pels elements més importants del joc, arreu del País Valencià».

Paraules curioses

I respecte a les coses curioses referides al vocabulari, el nostre entrevistat recorda: «He trobat moltes paraules que ens demostren que la llengua té més vitalitat en unes zones que en altres. Per exemple, la paraula "ferir" encara manté el significat que tenia en l'Edat Mitjana i no el que té ara de fer mal ("ferir" s'aplica al fet de traure, en el trinquet). I unes altres que podrien ser qüestionades per alguna gent, com "davallar" o "defensar", que són emprades a la Marina en el joc de pilota. També cal assenyalar que dins del món de la pilota hi ha un subdialecte, perquè hi ha paraules de significat totalment particular. Per exemple, "pintar", que vol dir afavorir la pilota».

Finalment, Frederic Llopis ens diu: «els aspectes de la cultura popular han estat bastant abandonats. Per això, he volgut recollir en el treball tot el que he pogut sobre un esport autòcton, com la pilota. Ara espere que la Conselleria de Cultura o qualsevol organisme es farà avant i el publicarà.»